

BLACKFACE: UNA TRADICIÓ RACISTA

Ja han finalitzat les festes nadalenques i com cada any s'han realitzat a les diferents poblacions catalanes els corresponents actes tradicionals. Des de fa uns anys, per aquestes dates sorgeix el debat del *blackface* amb relació al rei Baltasar i els seus patges. Però, què és el *blackface* i perquè es considera una pràctica racista?

S'anomena *blackface* quan les persones blanques es pinten la pell de negre per representar una persona negra. Aquesta pràctica es duu a terme a molts països europeus, així com als Estats Units -procedència de la terminologia- on actualment està molt malvista. L'origen del *blackface* és als segles XIX i XX i està vinculat al colonialisme i l'esclavitud, representant a les persones negres com un estereotip, com esclaus i éssers simples i bondadosos.

Molts dels cops, per fer aquestes representacions, es pinten la cara d'un negre com l'atzabeja i uns llavis vermells i grans, això no fa més que crear una caricatura llunyana a la realitat, deshumanitzant i ridiculitzant les persones afrodescendents. És per això que cada cop hi ha més detractors contra aquesta tradició que pot ferir la sensibilitat d'una part de la població.

Tant a l'Estat espanyol com a Catalunya ens trobem amb aquesta situació, sobretot en aquestes passades dates amb celebracions dels Reis d'Orient, on en alguns indrets per representar el rei Baltasar i els seus patges se segueix realitzant el *blackface* sense tenir en compte la població catalana negra.

S'intenta justificar el *blackface* al·legant diferents raons: la tradició, que és una simple disfressa, la no existència de persones negres voluntàries o que es fa des del respecte i la tolerància. Tanmateix, cal escoltar i empatitzar amb les persones que es poden veure afectades per aquestes representacions i entendre els motius pels quals aquesta pràctica és considerada racista: els orígens del *blackface*, l'exclusió de les persones negres de la festa, la concepció del color de pell com una pintura -color pel qual moltes persones pateixen una discriminació real al llarg de la seva vida-, com es pot ferir la sensibilitat dels nens i les nenes no blanques al veure aquesta representació o l'absurd que seria si una persona negra es pinta la pell de blanc per representar una persona blanca.

Així mateix, no tota tradició ha de ser conservada pel fet de ser-ho, la societat avança i els costums han de ser compatibles amb els drets humans i el respecte entre comunitats, grups i individus. Així mateix ho ha manifestat la UNESCO exclouent com a patrimoni cultural immaterial el Carnaval d'Aalst (Bèlgica) per ser una festa de caràcter racista i antisemita, on es practicava el *blackface*.

A Catalunya, l'entitat Casa nostra Casa vostra fa uns anys que duu a terme la campanya un Baltasar de veritat, que busca que els municipis de Catalunya incloguin una persona negra que realitzi de Baltasar a les cavalcades i no es pinti ni al rei ni als patges.

Encara que la motivació de les tradicions no sigui pejorativa ni busqui ridiculitzar ningú, la seva pràctica sí que pot fer-ho; escoltar, llegir i empatitzar pot ajudar a entendre els motius pels quals es demana la finalització de les tradicions que poden ser ofensives per determinats col·lectius, com és el cas del *blackface*.